

Regulativa

Številka: 209
Datum: 2. 10. 2023

**Agencija za komunikacijska omrežja
in storitve Republike Slovenije
Stegne 7**

1000 Ljubljana

Zadeva: Pripombe na Geografsko analizo 2023 za posodobitev seznama naselij brez cenovnih obveznosti naupoštevem trgu 1 »Veleprodajni lokalni dostop na fiksni lokaciji«

Zveza: Analiza Agencije št. 38240-4/2023/7, objavljena na spletni strani dne 31. 8. 2023

Spoštovani,

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (v nadaljevanju: Agencija) je 31. 8. 2023 na svoji spletni strani objavili Geografsko analizo 2023 za posodobitev seznama naselij brez cenovnih obveznosti naupoštevem trgu 1 »Veleprodajni lokalni dostop na fiksni lokaciji« (v nadaljevanju: analiza). Hkrati je pozvala zainteresirano javnost, da posreduje svoje pripombe in predloge na objavljeno analizo najkasneje do 2. 10. 2023.

Telekom Slovenije, d.d. (v nadaljevanju: Telekom Slovenije) pozdravlja namero Agencije po ponovni preveritvi in posodobitvi seznama naselij brez cenovnih obveznosti naupoštevem trgu 1.

Zadnji vhodni podatki, ki jih je Agencija upoštevala pri določitvi naselij brez cenovnih obveznosti so se namreč nanašali na obdobje do 30. 9. 2020, kar posledično pomeni, da seznam naselij v trenutku izdaje regulatorne odločbe naupoštevem trgu ni več odražal dejanskega stanja na trgu elektronskih komunikacij.

Telekom Slovenije je natančno preučil pripravljeno analizo in nanjo podaja pripombe v nadaljevanju,

Agencija v poglavju 4 na strani 8 analize navedla, katere podatke je upoštevala pri pripravi Analize. Glede na podatke o gibanju omrežnih priključnih točk (v nadaljevanju: OPT) po operaterjih glede na tehnologijo v obravnavanem obdobju na sliki 3 se nam poraja vprašanje ali in kako je Agencija preverila, da so v evidence GURS vpisani vsi podatki oz. kdaj so infrastrukturni operaterji nazadnje posredovali podatke za vpis.

Telekom Slovenije ugotavlja, kot izhaja tudi iz podatkov analize, da se je število OPT v obdobju 2020 – 2023 povečalo, prvenstveno na račun vlaganj Telekoma Slovenije. Po prepričanju Telekoma Slovenije so nizka vlaganja operaterjev posledica pretirane regulacije Telekoma Slovenije, ki operaterjev ne spodbuja k lastnim investicijam ampak k uporabi reguliranega omrežja.

Telekom Slovenije je tudi sam analiziral izpolnjevanje kriterijev, kot jih Agencija določila za geografsko segmentacijoupoštevnega trga 1. Pri tem je Telekom Slovenije upošteval podatke iz :

- evidence omrežnih priključnih točk z dne 23. 9. 2023,
- internega inventarnega sistema Granite Inventory z dne 23. 9. 2023,
- podatek o številu gospodinjstev pridobljen preko spletne aplikacije OZKGJI Geodetske uprave RS (tabela didgosp.csv znotraj inicialnih podatkov mapiranje), zadnji razpoložljivi podatki maj 2021,

- podatek o številu gospodinjstev pridobljen iz poročila SURS Gospodinjstva po številu članov, občine in naselja, Slovenija, razpoložljivi podatki za leto 2021.

Pri tem ugotavljamo, da nekatera naselja – skupno 12 naselij – po naši analizi izpolnjujejo kriterije za deregulacijo. Med temi naselji so Portorož (občina Piran), Naklo (občina Naklo), Mlaka pri Kranju (občina Kranj), naselja Moste, Komenda in Suhadole (občina Komenda) Krog (občina Murska Sobota) in Kromberk (občina Nova Gorica).

Telekom Slovenije izpostavlja tudi primer naselja Križ v občini Sežana, ki je v pretežni meri pokrito z odprtim širokopasovnim omrežjem (v nadaljevanju: OŠO), Telekom Slovenije pa veleprodajne storitve zagotavlja na bakrenem omrežju, ki pa je tako za uporabnike kot operaterje nezanimivo. V Križu je na OŠO prisotna močna maloprodajna konkurenca in imajo tako uporabniki možnost proste izbire med operaterji, ob tem pa infrastrukturne konkurence v naselju pokitem z OŠO ni mogoče pričakovati.

Že Evropska Komisija je v svojih pripombah¹ v postopku notifikacije predlaganih ukrepov na upoštevnem trgu 1 ugotovila, da bi morala Agencija pri ocenjevanju strukturnih konkurenčnih pogojev dodatno upoštevati prisotnost javno financiranih omrežij², ki so odprta na veleprodajni ravni (če ni regulacije), zlasti kadar se omrežja upravljajo izključno na podlagi veleprodajnega modela. V številnih primerih bi prisotnost odprtega omrežja, ki pomeni konkurenčni pritisk na prvotnega operaterja na veleprodajni ravni, verjetno zadostovala za zagotovitev trajnostne konkurence na maloprodajni ravni.

Telekom Slovenije je že v pripombah z dne 21. 6. 2021 opozoril na primer naselja Kranj. V naselju Kranj, kjer ima Telekom Slovenije status OPTM, ima na maloprodajnem trgu monopolni položaj družba T-2.

Agencija je v Prvih odgovorih na mnenja in pripombe navedla, da je 4/5 vseh gospodinjstev v Kranju na dosegu kabske kanalizacije Telekoma Slovenije, kar mu omogoča dobre pogoje pri nadaljnjih investicijah, obenem pa je Telekom Slovenije skladno s Splošnim aktom, ki ureja izvajanje v slovenski pravni red prenesenih določb BCRD, spomnila na možnost simetričnega dostopa do kabske kanalizacije, jaškov in druge pasivne infrastrukture, v primeru da sam lokalno teh kapacitet nima na razpolago.

Po treh letih od Analize in eno leto po uveljavitvi odločbe Telekom Slovenije ugotavlja, da se kljub dodatni investiciji v izgradnjo optičnih priključkov, ki jo je izvedel v Kranju v tem obdobju, razmerja med operaterji niso spremenila, saj T-2 ostaja monopolist v tem naselju. Regulacija Telekoma Slovenije po našem prepričanju ni dosegla namena in končni uporabniki še vedno ne morejo prosto izbirati operaterja.

Telekom Slovenije ob tem ponovno izpostavlja, da v je praksi dejansko Telekom Slovenije edini operater, ki ima naloženo regulatorno obveznost dostopa do svoje infrastrukture, ostali neregulirani infrastrukturni operaterji pa zahteve za dostop v skladu z ZEKom-2 praviloma zavračajo.

Telekom Slovenije izpostavlja, da je z regulatorno odločbo v točki 14.g) naložena obveznost izgradnje priključkov do končnega uporabnika v primeru, da Telekom Slovenije do OPT nima zgrajenega priključka (RNO) nesorazmerna in Telekomu Slovenije ne omogoča odločitve o gradnji na podlagi ustrezne ekonomike, kot jo uporablja za izgradnjo lastnih priključkov. Ta naložena obveznost povzroča Telekomu Slovenije poslovno škodo. Operaterji se namreč v teh primerih ne vežejo za daljše obdobje, kar bi omogočilo povratek investicije.

Po pregledu javno dostopnih podatkov v bazi Cullen International Telekom Slovenije ugotavlja, da je Agencija v primerjavi z ostalimi evropskimi regulatorji postavila ene od najstrožjih kriterijev za deregulacijo geografskih področij in to kljub temu, da ima Telekom Slovenije s 27,2 % enega najnižjih maloprodajnih tržnih deležev v EU in ni prevladujoč operater v Sloveniji na maloprodajnem trgu širokopasovnih storitev.

Hkrati je Agencija v odločbah v letu 2022 iz upoštevnega veleprodajnega trga izločila kabska omrežja, kar posledično bistveno spremeni razmerja tržnih deležev operaterjev na veleprodajnem upoštevnem trgu glede na število priključkov.

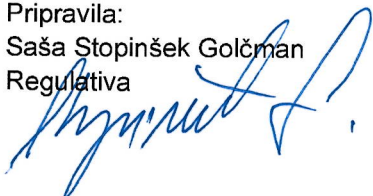
¹ Pripombe Komisije v skladu s členom 32(3) Direktive (EU) 2018/1972 v zadevi SI/2021/2355: veleprodajni lokalni dostop na fiksni lokaciji v Sloveniji ter SI/2021/2356: veleprodajni osrednji dostop na fiksni lokaciji za izdelke za množični trg v Sloveniji z dne 17. 12. 2021, str. 17, 18.

² Komisija ugotavlja, da ta omrežja predstavljajo približno 10 % optičnih omrežij v Sloveniji.

Telekom Slovenije poziva Agencijo, da čimprej ponovno preuči kriterije, ki jih je oblikovala za namene geografske segmentacije trga in da ponovno analizira upoštevni trg, saj so se razmere na trgu od zadnje analize, ki jih je Agencija ugotavljala s pomočjo zdaj že tri leta in pol starih podatkov, spremenile.

Pripravila:

Saša Stopinšek Golčman
Regulativa

Boštjan Košak
Predsednik uprave

Vročiti:

- naslovníku – po elektronski pošti na info.box@akos-rs.si,
- arhiv – tu.

